

Cytowanie

CHICAGO: P. Nowotko, *Pojęcie legitymizacji na przykładzie statusu sędziego w polskim prawie konstytucyjnym*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2023, nr 3, s. 25–36, <https://doi.org/10.15804/ppk.2023.03.02>

APA: Nowotko, P. (2023), *Pojęcie legitymizacji na przykładzie statusu sędziego w polskim prawie konstytucyjnym*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” nr 25, s. 25–36, <https://doi.org/10.15804/ppk.2023.03.02>

Paweł Nowotko

ORCID ID: 0000-0001-9860-9129

Uniwersytet Szczeciński

E-mail: pawel.nowotko@usz.edu.pl

Pojęcie legitymizacji na przykładzie statusu sędziego w polskim prawie konstytucyjnym

Słowa kluczowe: władza sądownicza, pozycja ustrojowa, wymiar sprawiedliwości, sędzia, definicja legitymizacji

Keywords: judge, administration of justice, judicial power, definition of legitimacy, systemic position

Streszczenie

Przedmiotem analizy jest definicja legitymizacji statusu ustrojowego sędziego. Autor dokonał wcześniej rekonstrukcji dwóch leksykalnych rozumień terminu „legitymizacja”, które określił odpowiednio jako „stan” i „proces”. Teza, że sposób definiowania terminu „legitymizacja” jako „procesu” jest adekwatny do analizy legitymizacji pozycji ustrojowej sędziego, stanowi asumpt do prowadzenia dalszych badań. Autor sformułował własną definicję legitymizacji, odnoszącą się do statusu ustrojowego sędziego. Jest to szczególnie doniosłe zadanie z uwagi na złożoność konstruktów legitymizacji, a także panujący w doktrynie chaos terminologiczny. Problem legitymizacji w odniesieniu do sędziów jest kluczowy nie tylko pod względem uprawomocnienia ich pozycji ustrojowej, ale również

pod względem ewentualnego stwierdzenia braku legitymizacji, z uwagi na konsekwencje takiego stanu rzeczy.

Abstract

The Concept of Legitimacy on the Example of the Status of a Judge in Polish Constitutional Law

The subject of the analysis is the definition of legitimacy of the systemic status of a judge. The author has previously reconstructed two lexical understandings of the term “legitimacy”, which he defined as “state” and “process,” respectively. The thesis, that the way of defining the term “legitimacy” as “process” is adequate for analyzing the legitimacy of a judge’s constitutional position is the apex for further research. The author has formulated his own definition of legitimacy, referring to the judge’s systemic status. This is a particularly momentous task given the complexity of the construct of legitimacy, as well as the prevailing terminological confusion in the doctrine. The problem of legitimacy with regard to judges is crucial not only in terms of the legitimacy of their constitutional position, but also in terms of a possible finding of lack of legitimacy, given the consequences of this.

✱

I. Wprowadzenie

Przedmiotem debaty prawniczej, czy szerzej debaty publicznej, w ostatnich latach często staje się kwestia wymiaru sprawiedliwości oraz pozycji ustrojowej sędziego. Kluczowym zagadnieniem dla jej rozważenia jest kwestia legitymizacji. O doniosłości potrzeby podejmowania badań w tym zakresie świadczy fakt, że w literaturze z zakresu prawa konstytucyjnego znaczenie pojęcia „legitymizacja” przyjmowane jest niekiedy *a priori*, bez prowadzenia rozważań na temat jego treści. Zdarza się również, że nie są rozdzielane rozważania *de nomine* od rozważań *de re*. Problem ten przekłada się na pewien chaos terminologiczny oraz brak jednego, powszechnie akceptowanego sposobu rozumienia pojęcia legitymizacji¹.

¹ A. Młynarska-Sobaczewska, *Autorytet państwa. Legitymizacyjne znaczenia prawa w państwie transformacji ustrojowej*, Toruń 2010, s. 57.

W doktrynie przedmiotu można zauważyć dwa sposoby leksykalnego rozumienia tego terminu². Wyniki tych badań posłużą jako punkt wyjścia do dalszych, pogłębionych refleksji. Odniesie ustaleń leksykalnych do konkretnego problemu prawnego, jest szczególnie doniosłą konfirmacją, z uwagi na to, że znaczenie używanych wyrażen aktualizuje się w zależności od kontekstu ich użycia³.

Za główny cel opracowania została postawiona próba ustalenia istoty pojęcia legitymizacji pozycji ustrojowej sędziego, które będzie adekwatne do prowadzenia dalszych analiz o charakterze szczegółowym na temat legitymizacji statusu sędziego. Dodatkowym celem badawczym jest dokonanie weryfikacji, czy wcześniej ustalone przez autora określenia leksykalne terminu „legitymizacja” są adekwatna do analizy pozycji ustrojowej sędziego.

Badania te będą miały charakter zwłaszcza porządkujący, co pociąga za sobą konieczność użycia określonych metod badawczych. W artykule zostanie użyta przede wszystkim metoda analityczna, która będzie sprowadzała się do wykorzystania dorobku doktryny prawa konstytucyjnego. Kolejną wykorzystaną metodą badawczą jest metoda formalno-dogmatyczna. Tak postawiony cel badawczy nie będzie mógł zostać zrealizowany bez odniesienia się do metod właściwych nauce o języku.

II. Atrybuty wpływające na legitymizację sędziego

Status sędziego można rozpatrywać na wielu płaszczyznach, jednakże w zakresie zainteresowania tego opracowania będą jedynie elementy publiczno-prawne. Sędzia jest ściśle związany z władzą sądowniczą, jedną z trzech sfer władzy, którą wyróżnia polska konstytucja⁴. Ten aspekt pozycji ustrojowej sędziego będzie szczególnie doniosły dla funkcjonowania państwa i systemu

² P. Nowotko, *Leksykalne uwarunkowania legitymizacji na podstawie prawa konstytucyjnego*, „Roczniki Nauk Prawny” 2022, nr 4.

³ T. Gizbert-Studnicki, *Język prawny z perspektywy socjolingwistycznej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 1986, nr 26.

⁴ Art. 10 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

prawnego. Współcześnie państwo nie może działać bez sądów i sędziów, którzy odgrywają szczególną rolę w legitymizowaniu władzy⁵.

Niekiedy synonimicznie używa się określeń „władza sądownicza” oraz „władza sędziowska”⁶, jednak podejście to nie wydaje się słuszne. Artykuł 10 Konstytucji RP stanowi o sprawowaniu władzy sądowniczej przez sądy i trybunały, natomiast w kontekście sędziów w art. 178 ust. 1 jest mowa o sprawowaniu urzędu. Zakładając racjonalność prawodawcy⁷ oraz biorąc pod uwagę założenia szczecińsko-poznańskiej szkoły teorii prawa⁸ nie można tych terminów traktować równoważnie. Autor dostrzega ścisły związek pomiędzy tymi określeniami, a także brak możliwości dokonania osobnej analizy tych terminów, ale ten związek nie przesądza o ich tożsamości i możliwości używania ich synonimicznie. W jednym przypadku mówimy o jednej z konstytucyjnych władz, natomiast w drugim przypadku o sędzim jako piastunie urzędu.

Truizmem jest stwierdzenie, że sędzia nie działa w próżni normatywnej. Możliwość wskazania atrybutów wpływających na legitymizację pozycji ustrojowej sędziego, zdeterminowana jest potrzebą uprzedniego dokonania analizy cech charakterystycznych władzy sądowniczej. Władza sądownicza ma szczególny charakter w kontekście innych sfer władzy, ma być bowiem od nich odseparowana i niezależna⁹. Ta właściwość władzy sądowniczej również wpływa na pozycję sędziego w systemie prawnym, on również ma być niezależny od wszelkich wpływów oraz niezawisły w zakresie orzeczniczej. Zakres tej niezależności jest nieostry, lecz nie ma wątpliwości, że należy do tego zakresu niezależność w odniesieniu do działalności orzeczniczej¹⁰. Niezawisłość

⁵ R. Piotrowski, *Zagadnienie legitymizacji władzy sądowniczej w demokratycznym państwie prawnym* [w:] *Legitymizacja władzy sądowniczej*, red. A. Machnikowska, Gdańsk 2016, s. 11.

⁶ S. Dąbrowski, *Władza sądownicza – definicja, funkcja, atrybuty* [w:] *Pozycja ustrojowa sędziego*, red. R. Piotrowski, Warszawa 2015.

⁷ S. Wronkowska, *Prawodawca racjonalny jako wzór dla prawodawcy faktycznego* [w:] *Szkice z teorii prawa i szczegółowych nauk prawnych*, red. S. Wronkowska, M. Zieliński, Poznań 1990, s. 120–121.

⁸ S. Wronkowska, M. Zieliński, *Założenia szkoły poznańsko-szczecińskiej w teorii prawa*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 2, s. 3–16.

⁹ P. Wiliński, P. Karlik, *Komentarz do art. 178* [w:] *Konstytucja RP*, t. II, *Komentarz do art. 87–243*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.

¹⁰ Zob. S. Dąbrowski, *Władza sądownicza...*; R. Piotrowski, *Sędziowie a władza wykonawcza. Wybrane problemy konstytucyjne*, „Studia Iuridica” 2008, nr 48, s. 202; K. Sobie-

sędziego, niezależność sądu i bezstronność sądownictwa są podstawą demokratycznego państwa prawnego¹¹.

Mimo że kompetencje władzy sądowniczej z władzą ustawodawczą i wykonawczą nie mogą się przecinać¹², to separacja jej od innych sfer władzy nie jest absolutna¹³. W procesie powoływania sędziów biorą udział przedstawiciele innych władz, bowiem sędziowie są powoływani przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa¹⁴. Niezależnie od uznania w tej sytuacji Prezydenta RP jako pewnego rodzaju arbitra, głowy państwa czy reprezentanta władzy wykonawczej, to niezależnie od tego bezsprzecznie występuje tutaj ingerencja organu niebędącego elementem składowym władzy sądowniczej. W warstwie normatywnej możemy odnaleźć inne działania organów władzy publicznej, które będą wpływały na status władzy sądowniczej, w tym również sędziów, jednak nie będą one poddawane analizie, albowiem nie będą wpływać na ustalenie pojęcia legitymizacji.

KRS jest organem, którego konstytucyjnym zadaniem jest stanie na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Stąd właściwie jest stwierdzić, że kolejnym elementem wpływającym na legitymizację sędziego jest powołanie go przez kompetentny do tego organ – Prezydenta RP – w odpowiedniej procedurze, na wniosek KRS, działającej w konstytucyjnie uregulowanym składzie¹⁵. Władza wykonawcza mająca pewnie kompetencje względem władzy sądowniczej, powinna z nich korzystać w sposób ścisły, oględny, pozwalający na zachowanie odrębności i niezależności¹⁶. Według autora czynność ta ma wyłącznie charakter ceremonialny i deklaratoryjny. W samym fakcie

ralski, *Nadzór w sądownictwie [w:] Nadzór administracyjny. Od prewencji do weryfikacji*, red. C. Kociński, Wrocław 2006, s. 315.

¹¹ R. Hauser, *Konstytucyjna zasada niezawisłości sędziowskiej*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2015, nr 1, s. 9–23.

¹² Zob. orzeczenie TK z 21 listopada 1994 r., sygn. akt K 6/94, OTK 1994, nr 2, poz. 39; wyroki TK: z 14 kwietnia 1999 r., sygn. akt K 8/99, OTK 1999, nr 3, poz. 41; z 29 listopada 2005 r., sygn. akt P 16/04, OTK-A 2005, nr 10, poz. 119.

¹³ R. Piotrowski, *Sędziowie i granice władzy demokratycznej w świetle konstytucji RP*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2018, nr 1, s. 215–229.

¹⁴ Zwanej dalej „KRS”.

¹⁵ K. Skotnicki, *Problem konstytucyjności składu obecnej Krajowej Rady Sądownictwa w Polsce*, „Acta Universitatis Lodziensis” 2020, nr 93, s. 47–59.

¹⁶ Wyrok TK z 29 listopada 2005 r., sygn. akt P 16/04, OTK-A 2005, nr 10, poz. 119.

powołania przez Prezydenta nie powinno się doszukiwać źródła legitymizacji statusu sędziego¹⁷, chociaż taki pogląd często znajduje się w piśmiennictwie¹⁸. Sędziowie powinni orzekać niezależnie od woli politycznej i powinni kontrolować funkcjonowanie przedstawicieli innych sfer władzy. Przy czym wszystkie te dziedziny władzy są sobie równorzędne, nie ma między nimi hierarchicznego podporządkowania¹⁹.

Badając pozycję ustrojową sędziów, trzeba przeanalizować sposób wykonywania przez nich funkcji orzeczniczej oraz swobodę w zakresie ich władztwa dyskrecjonalnego. Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP sędziowie w zakresie sprawowania urzędu podlegają wyłącznie konstytucji i ustawom, a tym samym związani są prawem. W odróżnieniu od charakterystyki systemu *common law*, w polskim systemie prawa stanowionego sędziowie nie mogą tworzyć prawa. Współcześnie nie możemy mówić o sędziach jako o „ustach ustawy”; wyraziła tylko jej brzmienia, pozbawionego możliwości złagodzenia jej siły lub surowości²⁰. Godny afirmacji jest pogląd, iż: „Sędzia jest związany *lex* tak długo, jak pokrywa się ono z *ius*”²¹. Rezultatem tego jest konieczność wskazania, że sędzia ma obowiązek dokonywania takiej wykładni przepisów prawa, aby można było uniknąć kolizji między *ius* a *lex*.

Sprawowanie urzędu przez sędziego charakteryzować się musi swobodą orzeczniczą. Ma on nie tylko wydać orzeczenie, które będzie zgodne z prawem, ale również takie, które będzie sprawiedliwe. Odejście od klasycznej postrzegania sędziego jako „ust ustawy” polega na tym, że jest on władny dokonania określonej wykładni przepisów prawnych, precyzowania zwrotów

¹⁷ Zob. J. Ciapała, *Kompetencja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie powoływania sędziów. Refleksje krytycznemu*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2018, nr 40, s. 493–504; A. Bień-Kacała, *Konstytucyjne podstawy prawa do sadu (zasada ustawowej regulacji władzy sadowniczej)*, „Przeгляд Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 3, s. 15–29; P. Tuleja, *Ustrojowe znaczenie uchwały SN z 23.01.2020 r.*, „Państwo i Prawo” 2020, nr 10, s. 48–70; A. Bałaban, *Zasada niezależności sądów i jej realizacja*, „Krajowa Rada Sądownictwa. Kwartalnik” 2012, nr 2, s. 6–12.

¹⁸ J. Jaskiernia, *Problem legitymizacji władzy sadowniczej w ustroju politycznym Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] *Trzecia władza. Sądy i trybunały w Polsce*, red. A. Szmyt, Gdańsk 2008, s. 35 i n.

¹⁹ M. Florczak-Wątor, *Komentarz do art. 10 [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. P. Tuleja, Warszawa 2021.

²⁰ Monteskiusz, *O duchu praw*, Warszawa 1927, przeł. Tadeusz Żeleński (Boy), s. 243.

²¹ S. Dąbrowski, A. Łazarska, *Nadużycie władzy sędziowskiej*, „Polski Proces Cywilny” 2012, nr 1, s. 42.

nieostrych, korzystania z klauzul generalnych, odwoływania się do aksjologii prawa²². Sędzia korzysta ze sfery dyskrejonalnych kompetencji dla wydania sprawiedliwego orzeczenia²³.

Szczególny charakter urzędu sędziego przejawia się również w tym, że ograniczenia z nim związane odnoszą się również do życia prywatnego sędziego, w którym powinien kierować się zasadami uczciwości, godności, honoru, poczuciem obowiązku oraz przestrzegać dobrych obyczajów²⁴. Sędziów obowiązują regulacje zawarte w Zbiorze Zasad Etyki Zawodowej Sędziów i Asesorów Sędziowskich²⁵, które będą dotyczyły ich postępowania w czasie pełnienia urzędu, ale również ich czasu wolnego. Kwestie etyczne mocno związane są z zawodem sędziego, wydając orzeczenia musi on to czynić nie tylko na podstawie konstytucji i ustaw, w zgodzie ze swoją wiedzą, ale również z sumieniem, co znajduje odzwierciedlenie w treści ślubowania sędziowskiego²⁶. Za sprzeniewierzenie się godności urzędu sędziego może zostać pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej²⁷.

Kolejnym elementem wpływającym na legitymizację szeroko rozumianej władzy jest posiadanie posłuchu przez nią²⁸. Dotyczy to również władzy sądowniczej i sędziów. Nie chodzi jedynie o możliwość egzekucji wykonania orzeczeń, wykorzystując siłę państwa, ale również o autorytet sędziów w oczach społeczeństwa²⁹.

²² R.A. Tokarczyk, *Sprawiedliwość jako naczelną wartość prawa [w:] Teoria prawa. Filozofia prawa. Współczesne prawo i prawoznawstwo*, Toruń 1998, s. 14–15.

²³ T. Ereciński, K. Weitz, *Efektywność ochrony prawnej udzielanej przez sądy w Polsce*, „Przegląd Sądowy” 2005, nr 10, s. 10.

²⁴ S. Dąbrowski, *Ustrojowa pozycja sędziego*, „Kwartalnik Krajowej Rady Sądownictwa” 2014, nr 1, s. 7–14.

²⁵ Uchwała Nr 25/2017 Krajowej Rady Sądownictwa z 13 stycznia 2017 r.

²⁶ T. Ereciński, J. Gudowski, J. Iwulski, *Komentarz do prawa o ustroju sądów powszechnych i ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa*, Warszawa 2002, s. 183.

²⁷ Zob. M. Laskowski, *Uchybienie godności urzędu sędziego jako podstawa odpowiedzialności dyscyplinarnej*, Warszawa 2019.

²⁸ Zob. S. Burdziej, *Sprawiedliwość i prawomocność. O społecznej legitymizacji władzy sądowniczej*, Toruń 2017.

²⁹ R. Piotrowski, *Zagadnienie legitymizacji...*, s. 11–24.

III. Ustalenia leksykalne a pojęcie legitymizacji statusu sędziego

Punktem wyjścia dla tej części opracowania będą wcześniejsze ustalenia autora o charakterze leksykalnym dotyczące pojęcia legitymizacji³⁰. Wyróżnił on na gruncie języka ogólnego dwa sposoby rozumienia pojęcia legitymizacji, które będą adekwatne do analizy w prawoznawstwie. Po pierwsze, wskazano, że w legitymizacji winno się upatrywać uznania obowiązku, potwierdzenia prawa do rządzenia czy sprawowania funkcji, czyli postępowania, które ma charakter oficjalny³¹. Drugie znaczenie odnosi się do sytuacji bardziej złożonej, do legitymizacji jako procesu wieloetapowego. W tym ujęciu, „niezasadnym jest ujmowanie legitymizacji przez pryzmat jednej oficjalnej czynności konkretnego organu, jak choćby jego powołania. [...] legitymizację określić trzeba jako proces uzasadniania, potwierdzania czyichś kompetencji, prawa do rządzenia”³². Legitymizacja wówczas może mieć charakter ciągły, który nie sprowadza się do jednorazowego oficjalnego stwierdzenia legitymizacji, może być dokonywana w każdym momencie³³. Pierwsze z przywołanych znaczeń zostało nazwane „legitymizacją jako stanem”, natomiast drugie „legitymizacją jako procesem”. Pierwsze z nich jest zakresowo podrzędne do drugiego. Autor w przywołanym tekście zauważył, że często są używane zamiennie różne leksemy tego terminu i w celu uporządkowania siatki pojęciowej, zaproponował, aby do pierwszego ze zadekowanych znaczeń używać terminu „legitymacja”, a drugiego „legitymizacja”. Konstatacja dotycząca dwóch sposobów ujmowania legitymizacji ma istotne znaczenie dla określenia pojęcia legitymizacji w odniesieniu do pozycji ustrojowej sędziego.

Przywołane ustalenia o charakterze leksykalnym należy odnieść do zagadnienia legitymizacji pozycji ustrojowej sędziego. Po ustaleniu sposobu, w jaki pojmujemy legitymizację in genere, przejście do zawężenia jego zakresu do pozycji ustrojowej sędziego ma fundamentalne znaczenie, albowiem jak wskazuje T. Gizbert-Studnicki „w rzeczywistości językowej wy-

³⁰ P. Nowotko, *op.cit.*

³¹ *Ibidem.*

³² *Ibidem.*

³³ *Ibidem.*

razy występują zawsze jako składniki konkretnych wypowiedzi”³⁴. Należy przy tym pamiętać, że znaczenie wyrazu aktualizuje się w zależności od kontekstu jego użycia³⁵.

Elementy wskazane w pierwszej części tego tekstu jako wpływające na „legitymizację sędziego”, posłużą do skonkretyzowania ogólnego leksykalnego pojmowania tego terminu. Po pierwsze, legitymizację pozycji ustrojowej sędziego, czy też jej legitymacje, można rozumieć jako oficjalne powołanie, na skutek należytego wniosku KRS, przez Prezydenta RP, indywidualnie wskazanej w tym wniosku osoby, spełniającej prawem przewidziane wymogi i cechującej się odpowiednimi uwarunkowaniami etycznymi, na konkretne miejsce sędziowskie i objęcia przez tę osobę urzędu. W tym rozumieniu chodzi o jednorazowy oficjalny akt, który można umiejscowić w czasie, po którego dokonaniu właściwie jest stwierdzić, że dana osoba posiada legitymizację – autor postuluje używanie do tego rozumienia terminu legitymacja – do pełnienia urzędu sędziego. Innymi słowy: dana indywidualnie określona osoba została skutecznie powołana na urząd sędziego. Sędzia posiada legitymacje, jeżeli został zgodnie z prawem powołany na stanowisko sędziowskie, bez względu na swoje dalsze postępowanie.

Po drugie, za legitymizację sędziego, oprócz elementów wskazanych w pierwszej definicji, można uznawać także sprawowanie przez niego urzędu w sposób niezależny i niezawisły, wydawanie rozstrzygnięcia w duchu sprawiedliwości, opieranie go na konstytucji oraz ustawach, kierowania się zasadami etyki sędziowskiej oraz posiadania autorytetu i posłuchem społecznym. W tym przypadku kwestia legitymizacji jest oceniana każdorazowo, nie sprowadza się ona do uznania sędziego za legitymizowanego jedynie z uwagi na fakt zgodnego z prawem powołania go na urząd. Jego legitymizację będzie się oceniało m.in. ze względu na jego każdorazową niezależność, sposób sprawowania urzędu i wydawane decyzje procesowe, respektowanie zasad etycznych czy postrzeganie w oczach obywateli. Nie oznacza to, że każde uchybienie, którego się ewentualnie dopuści będzie równoznaczne z utraceniem atrybutu legitymizacji, ale też stwierdzenie prawidłowości jego powołania nie determinuje legitymizacji.

³⁴ T. Gizbert-Studnicki, *Wieloznaczność leksykalna w interpretacji prawniczej*, Kraków 1978, s. 25.

³⁵ Zob. T. Gizbert-Studnicki, *Język prawny z perspektywy...*

Warto w tym miejscu podkreślić, że legitymacja statusu ustrojowego sędziego jest zakresowo podrzędną do legitymizacji statusu ustrojowego sędziego. Tym samym, jeżeli zostanie ustalone na podstawie zaproponowanych definicji, że sędzia posiada legitymizację, to będzie to przesądzało o posiadaniu przez niego legitymacji, jednak posiadanie legitymacji nie przesądza o uznaniu go za legitymizowanego. Posiadanie legitymacji pozycji ustrojowej sędziego jest warunkiem koniecznym, ale nie wystarczającym do uznania, że posiada on również legitymizację owej pozycji ustrojowej.

IV. Wnioski

Kwestia legitymizacji pozycji ustrojowej sędziego jest zagadnieniem wieloaspektowym i skomplikowanym. Punktem wyjścia do tych rozważań muszą być ustalenia o charakterze semantycznym. Trzeba stwierdzić, że dwie przywołane deficytne leksykalne tego terminu są adekwatne do analizy problemu legitymizacji pozycji ustrojowej sędziego. Jednak zajmując się dalszą analizą dogmatyczną tego zagadnienia winno się skupić jedynie na jednej z nich, która była określana jako „legitymizacja jako proces”. Wynika to z faktu, że nie możemy przy ocenie legitymizacji sędziego zatrzymać się na momencie powołania go na urząd. Jak zostało to zarysowane, na kwestie legitymizacji będzie wpływało wiele elementów, które dotyczą również jego działalności orzeczniczej czy etyki podczas pełnienia urzędu. Skupienie się wyłącznie na elementach związanych z powołaniem sędziego, jak to ma miejsce przy pojęciu legitymacji nie jest wystarczające, aby stwierdzić z całą stanowczością, czy sędzia posiada odpowiednią legitymizację swojej pozycji. Jak zostało już wcześniej wskazane, będzie to zabieg konieczny, ale nie wystarczający do formułowania takiego wniosku.

W związku z tym, autor proponuje, żeby do analizy kwestii legitymizacji pozycji ustrojowej sędziego przyjmować, że legitymizacja to oficjalne powołanie na należyty wniosek KRS, przez Prezydenta RP, indywidualnie wskazanej osoby, spełniającej prawem przewidziane wymogi oraz cechującej się odpowiednimi uwarunkowaniami etycznymi, na konkretne miejsce sędziowskie i objęcie przez nią urzędu, a także jego sprawowanie w sposób niezależny i niezawisły, wydając rozstrzygnięcia w duchu sprawiedliwości, opierając

je na konstytucji oraz ustawach, kierując się zasadami etyki sędziowskiej oraz ciesząc się autorytetem i posłuchem społecznym.

Literatura

- Bałaaban A., *Zasada niezależności sądów i jej realizacja*, „Krajowa Rada Sądownictwa. Kwartalnik” 2012, nr 2.
- Bień-Kacała A., *Konstytucyjne podstawy prawa do sadu (zasada ustawowej regulacji władzy sadowniczej)*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 3.
- Burdziej S., *Sprawiedliwość i prawomocność. O społecznej legitymizacji władzy sadowniczej*, Toruń 2017.
- Ciapała J., *Kompetencja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie powoływania sędziów. Refleksje krytycznemu*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2018, nr 40.
- Dąbrowski S., Łazarska A., *Nadużycie władzy sędziowskiej*, „Polski Proces Cywilny” 2012, nr 1.
- Dąbrowski S., *Ustrojowa pozycja sędziego*, „Kwartalnik Krajowej Rady Sądownictwa” 2014, nr 1.
- Dąbrowski S., *Władza sadownicza – definicja, funkcja, atrybuty* [w:] *Pozycja ustrojowa sędziego*, red. R. Piotrowski, Warszawa 2015.
- Ereciński T., Gudowski J., Iwulski J., *Komentarz do prawa o ustroju sądów powszechnych i ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa*, Warszawa 2002.
- Ereciński T., Weitz K., *Efektywność ochrony prawnej udzielanej przez sądy w Polsce*, „Przegląd Sądowy” 2005, nr 10.
- Florczak-Wątor M., *Komentarz do art. 10* [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. P. Tuleja, Warszawa 2021.
- Gizbert-Studnicki T., *Język prawny z perspektywy socjolingwistycznej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 1986, nr 26.
- Gizbert-Studnicki T., *Wieloznaczność leksykalna w interpretacji prawniczej*, Kraków 1978.
- Hauser R., *Konstytucyjna zasada niezawisłości sędziowskiej*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2015, nr 1.
- Jaskiernia J., *Problem legitymizacji władzy sadowniczej w ustroju politycznym Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] *Trzecia władza. Sądy i trybunały w Polsce*, red. A. Szmyt, Gdańsk 2008.
- Laskowski M., *Uchybienie godności urzędu sędziego jako podstawa odpowiedzialności dyscyplinarnej*, Warszawa 2019.
- Młynarska-Sobaczewska A., *Autorytet państwa. Legitymizacyjne znaczenia prawa w państwie transformacji ustrojowej*, Toruń 2010.
- Monteskusz, *O duchu praw*, przeł. Tadeusz Żeleński (Boy), Warszawa 1927.

- Nowotko P., *Leksykalne uwarunkowania legitymizacji na podstawie prawa konstytucyjnego*, „Roczniki Nauk Prawny” 2022, nr 4.
- Piotrowski R., *Zagadnienie legitymizacji władzy sądowniczej w demokratycznym państwie prawnym* [w:] *Legitymizacja władzy sądowniczej*, red. A. Machnikowska, Gdańsk 2016.
- Piotrowski R., *Sędziowie a władza wykonawcza. Wybrane problemy konstytucyjne*, „Studia Iuridica” 2008, nr 48.
- Piotrowski R., *Sędziowie i granice władzy demokratycznej w świetle konstytucji RP*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2018, nr 1.
- Skotnicki K., *Problem konstytucyjności składu obecnej Krajowej Rady Sądownictwa w Polsce*, „Acta Universitatis Lodzianensis” 2020, nr 93.
- Sobieralski K., *Nadzór w sądownictwie* [w:] *Nadzór administracyjny. Od prewencji do weryfikacji*, red. C. Kociński, Wrocław 2006.
- Tokarczyk R.A., *Sprawiedliwość jako naczelna wartość prawa* [w:] *Teoria prawa. Filozofia prawa. Współczesne prawo i prawoznawstwo*, Toruń 1998.
- Tuleja P., *Ustrojowe znaczenie uchwały SN z 23.01.2020 r.*, „Państwo i Prawo” 2020, nr 10.
- Wiliński P., Karlik P., *Komentarz do art. 178* [w:] *Konstytucja RP*, t. II, *Komentarz do art. 87–243*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.
- Wronkowska S., *Prawodawca racjonalny jako wzór dla prawodawcy faktycznego* [w:] *Szkice z teorii prawa i szczegółowych nauk prawnych*, red. S. Wronkowska, M. Zieliński, Poznań 1990.
- Wronkowska S., Zieliński M., *Założenia szkoły poznańsko-szczecińskiej w teorii prawa*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 2.